

حماس، اخوان المسلمین و جنبش‌های اسلامی

از اتحاد تا تفاوت‌های ایدئولوژیک

حسین جابری انصاری

دیپلمات، نویسنده و مترجم.
معاون پیشین عربی و آفریقای
وزارت امور خارجه.

اخوان المسلمین

۱. جنبش اخوان المسلمین از هنگام تأسیس توسط حسن البنادر مصر (۱۹۲۸ میلادی) به مرور زمان از لحاظ طولی و عرضی گسترش یافته و شاخه‌ها و مؤسسات وابسته به آن در غالب کشورهای عربی و اسلامی و در میان گروه‌های اقلیت مسلمان در سراسر جهان تأسیس شده‌اند و بر این اساس در سطوح مختلف فکری و سیاسی و تشکیلاتی حضوری فعال و درخور توجه یافته است. این حضور پس از پیروزی انقلاب‌های عربی در تونس و مصر در سال ۲۰۱۱ به صورت رسمی و علنی اوج گرفت و در پی تحولاتی که طی آن ارتش مصر دولت و رئیس‌جمهور منتخب و اخوانی این کشور را سرنگون کرد (۲۰۱۳) و بهار عربی آرام‌آرام به خزان عربی گرایید، در سطح رسمی به شدت تضعیف شد؛ اما در لایه‌های زیرین فکری و سیاسی و اجتماعی جوامع عربی و اسلامی همچنان تداوم دارد.^۱

۲. اخوان المسلمین، به عنوان یک جنبش فراگیر و گسترده، در این مسیر طولانی و چنددهه‌ای ایستگاه‌ها و تحولات و فراز و نشیب‌های بسیاری را به لحاظ فکری و

هریبار که تحولات فلسطین اوج می‌گیرد، بحث درباره جنبش مقاومت اسلامی - حماس و جنبش اخوان المسلمین - و پیوند میان این دوازده‌گانه و از سویی دیگر میان آن‌ها و جنبش‌های سلفی و افراطی تندرو مانند القاعده و داعش موضوع حاشیه‌پردازی‌های مطبوعاتی و سیاسی قرار می‌گیرد و انبوهی از ادبیات نادرست یا غیردقیق در رسانه‌های مجازی و حقیقی فارسی زبان نشر یا بازنشر می‌شود. در مقاله حاضر جنبه‌هایی از این موضوع شکافته می‌شود تا پرتوی از واقعیت بر آن تابانده شود.